

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 14 0 U 003547 18 Uvp
Banja Luka, 15.7.2020. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Ljiljane Bošnjak Glizijan i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Duške Mutić, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi P. T. iz I. (u daljem tekstu: tužilac), zastupanog po punomoćniku Nj. T., advokatu iz I. , protiv rješenja broj: ... od 4.12.2017. godine Fonda (u daljem tekstu: tuženi), u predmetu ostvarivanja prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj: 14 0 U 003547 18 U od 29.5.2018. godine, u sjednici vijeća, održanoj 15.7.2020. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca da mu tuženi naknadi troškove sastava odgovora na zahtjev.

Obrazloženje

Pobijanom presudom je uvažena tužba i poništen osporeni akt tuženog, bliže naveden u uvodu ove presude i uvažen zahtjev tužioca za naknadu troškova spora. Osporenim aktom je odbijena žalba tužioca, izjavljena protiv rješenja Filijale u I. broj: ... od 25.10.2017. godine, kojim je, po službenoj dužnosti, u stavu 1. dispozitiva odbijen zahtjev tužioca za priznavanje prava na starosnu penziju, a stavom 2. dispozitiva je odlučeno da se tim rješenjem zamjenjuje privremeno rješenje prvostepenog organa od 31.7.2012. godine. Privremenim rješenjem je tužiocu priznato pravo na starosnu penziju, počev od 1.5.2012. godine, u iznosu od 297,00 KM mjesečno.

Uvaženje tužbe je obrazloženo zaključkom nižestepenog suda da je tuženi nepravilno odbio žalbu, jer je prvostepeni organ nezakonito odlučio da zamijeni prvostepeno rješenje od 31.7.2012. godine i istovremeno odbio zahtjev tužioca za priznavanje prava na starosnu penziju, s obzirom da je na taj način povrijedio odredbu člana 205. stava 3. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18, u daljem tekstu: ZOUP), koja je davala mogućnost prvostepenom organu da ukine prvostepeno rješenje, kao privremeno i donese konačno rješenje o pravima tužioca. Međutim, kako je prvostepeni organ utvrdio prestanak prava na starosnu penziju, bez ponavljanja postupka, iako je rješenje od 31.7.2012. godine postalo konačno i pravosnažno, na navedeni način je povrijedio pravila postupka, postupajući suprotno članu 246. i 250. ZOUP.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev) tuženi osporava njenu zakonitost iz razloga propisanih u odredbi člana 35. stav 2. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS). Navodi da, kada se su stekli uslovi za zamjenu privremenog rješenja, koje je doneseno zbog nedostajućih podataka o platama u matičnoj evidenciji, radi određivanja konačnog iznosa penzije, prvostepeni organ je uočio da za tužioca postoji prijava na osiguranje po osnovu funkcije izabranog, ili imenovanog lica, počev od 1.5.2012. godine, što znači da se tužilac nalazio u statusu osiguranika i u momentu podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na starosnu penziju, što da je davalo osnova da prvostepeni organ, u postupku po službenoj dužnosti, zamijeni to rješenje, jer se radilo o činjenici za koju prvostepeni organ nije znao u momentu odlučivanja, zbog čega da je pravilno i primijenio odredbe člana 87. i 118. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 134/11 i 82/13 i 103/15, u daljem tekstu: Zakon o PIO). Posebno navodi da privremeno rješenje nije doneseno primjenom odredbi člana 205. ZOUP. Predložio je da se zahtjev uvaži, a pobijana presuda preinači na način da se tužba odbije.

U odgovoru na zahtjev tužilac osporava navode zahtjeva, a podržava odluku nižestepenog suda i date razloge. U prvom redu predlaže da se zahtjev odbaci, jer da je u smislu člana 35. ZUS, zahtjev dozvoljen samo protiv odluke okružnog suda, koja je postala pravosnažna u formalnom i materijalno-pravnom smislu, jer da tuženi nije mogao podnijeti zahtjev protiv presude, kojom je tužba uvažena i osporeni akt poništen. Posebno navodi da je prvostepeni organ nepravilno postupao donoseći ožalbeno rješenje, s obzirom da je privremeno rješenje od 31.7.2012. godine postalo pravosnažno, pa je mogao, u smislu člana 147. Zakona o PIO pokrenuti postupak po službenoj dužnosti, u slučaju kada naknadno utvrdi da nisu ispunjeni uslovi za ostvarivanje prava, ali je morao postupak provesti u smislu odredaba ZOUP. U tom postupku bi utvrdio da on nije ostvarivao platu i druga primanja, te da nije stekao svojstvo osiguranika u obaveznom osiguranju u smislu člana 11. Zakona o PIO, jer ne prima platu, niti je faktički zasnovao radni odnos u MS K. d.o.o. I. I., bez obzira što je odlukom tog preduzeća imenovan na funkciju direktora, zbog čega i nije obveznik doprinosa, pa mu stečeno pravo na penziju ne može prestati. Kako prvostepeni organ nije donio zaključak o ponavljanju postupka u smislu člana 242. stav 1. ZOUP, protiv kojeg bi imao pravo žalbe, shodno članu 244. ZOUP, na taj način, a donošenjem ožalbenog rješenja, povrijeđeno je stečeno pravo tužioca, o čemu je pogrešno odlučio tuženi. Predložio je da se zahtjev odbije, a tuženi obaveže da mu naknadi troškove sastava zahtjeva po punomoćniku, advokatu, u iznosu od 1.125,00 KM.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev i spise predmeta, na osnovu člana 39. ZUS, ovaj sud je odlučio, kao u izreci presude, iz sljedećih razloga:

Iz stanja spisa proističe da je tužilac ostvario pravo na starosnu penziju počev od 1.5.2012. godine na osnovu privremenog rješenja prvostepenog organa od 31.7.2012. godine; da je ožalbenim rješenjem od 25.10.2017. godine odbijen njegov zahtjev za priznavanje prava na starosnu penziju, te tim rješenjem zamijenjeno privremeno rješenje od 31.7.2012. godine, koje je doneseno po službenoj dužnosti, uz obrazloženje da je za tužioca registrovana prijava na osiguranje od 1.5.2012. godine u matičnoj evidenciji, kao osiguranika u obaveznom osiguranju iz člana 11. Zakona o PIO, pa da je ta prijava postojala i u momentu podnošenja zahtjeva za penziju, što je suprotno članu 87. i 118. Zakona o PIO; da je tuženi osporenim aktom odbio žalbu tužioca, prihvatajući činjenično utvrđenje prvostepenog organa i njegov pravni zaključak i da je pobijanom presudom uvažena tužba, a osporeni akt poništen uz razloge koji su već navedeni u ovoj presudi.

Pobijana presuda je pravilna i zakonita, a tuženi navodima u zahtjevu ne dovodi u pitanje pravilnost i zakonitost iste.

U prvom redu treba ukazati da nema osnova u prigovorima tužioca da je zahtjev tuženog nedozvoljen, s obzirom da se zahtjev podnosi, shodno članu 35. ZUS, protiv pravosnažne odluke okružnog suda, bez obzira na način odlučivanja tog suda.

Odredbom člana 87. Zakona o PIO je propisano da se pravo na penziju obezbjeđuje nakon prestanka osiguranja, dok je odredbom člana 118. istog propisa predviđeno da se postupak za ostvarivanje prava na starosnu penziju pokreće na zahtjev osiguranika, nakon prestanka osiguranja, a na osnovu navedenih odredaba je i odlučeno privremenim rješenjem o pravu tužioca na starosnu penziju počev od 1.5.2012. godine, nakon utvrđenja da isti ispunjava uslove za ostvarivanje tog prava u smislu odredbi članova 41. do 43., u vezi sa odredbama članova 170. do 178. Zakona o PIO. Kako su nedostajali podaci o platama za period od 1.1.2012. godine do 30.4.2012. godine, to je rješenje prvostepenog organa od 31.7.2012. godine imalo karakter privremenog rješenja u smislu člana 205. ZOUP.

Shodno stavu 3. člana 205. ZOUP rješenjem o glavnoj stvari, koje se donosi poslije okončanja postupka, ukida se privremeno rješenje, doneseno u toku postupka, ali se privremeno rješenje, shodno stavu 4. člana 205. ZOUP, smatra samostalnim rješenjem u pogledu pravnih sredstava i izvršenja. U vezi sa navedenim odredbama pravilno je nižestepeni sud zaključio da prvostepeni organ nije pravilno postupio, jer nije ukinuo prvostepeno rješenje, kako je to propisano, te nije odlučivao konačnim rješenjem o daljem pravu tužioca, jer je zamijenio prvostepeno rješenje od 31.7.2012. godine na način da je odbio zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na starosnu penziju, pri tom se ne pozivajući ni na jednu procesnu odredbu, koja mu daje ovlaštenje da po službenoj dužnosti tako odluči. Zbog navedenog je pravilan zaključak nižestepenog suda da je prvostepeni organ nepravilno izmijenio pravosnažno privremeno rješenje, bez pristanka tužioca, suprotno članu 250. ZOUP, odnosno članu 246. istog propisa, jer to rješenje nije zamijenjeno u vezi sa upravnim sporom, a da je jedino mogao to rješenje zamijeniti u postupku ponavljanja postupka u vezi sa odredbom člana 234. stava 1. tačke 1. ZOUP, zbog tvrdnje da je saznao za novu činjenicu, koja je mogla dovesti do drugačijeg rješenja, da je bila poznata u ranijem postupku, koji očigledno nije proveden, zbog čega sve je pravilan zaključak i da osporeni akt nije pravilan.

Zbog svega iznesenog se navodi tuženog, izneseni u zahtjevu, ukazuju paušalnim, s obzirom da se tvrdnje da se tužilac nalazio u obaveznom osiguranju i na dan 1.5.2012. godine, moraju provjeriti u zakonito provedenom postupku ponavljanja postupka, okončanog pravosnažnim privremenim rješenjem prvostepenog organa od 31.7.2012. godine.

Kod takvog stanja stvari, u pobijanoj presudi nisu ostvareni razlozi, predviđeni odredbama člana 35. stava 2. ZUS, zbog čega je zahtjev odbijen, na osnovu odredaba člana 40. stav 1. tog zakona.

Zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na zahtjev je neosnovan. Ovo iz razloga što odgovor na zahtjev nije obavezna radnja u postupku, tako da propustom davanja odgovora ne nastaju nikakve posljedice za stranku. S druge strane, to je dispozitivna radnja stranke, kojom se toj stranci omogućava učešće u postupku. Pošto sadržaj odgovora na zahtjev ni u čemu nema uticaja na ishod odlučivanja o zahtjevu za vanredno preispitivanje, ovaj sud nalazi da trošak sastava odgovora nije bio neophodan za okončanje postupka po ovom pravnom

sredstvu. Iz tog razloga zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na zahtjev je odbijen na osnovu odredbi člana 387. stav 1. ZPP, u vezi sa članom 48. ZUS.

Zapisničar
Duška Mutić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić